

مدیریت

شناسایی عوامل موثر بر انتخاب تأمین کنندگان کالا و خدمات در صنعت نساجی

سیدمحمدتقی غروی رام^۱ | بیمان ولی پور^۲ | مهدی امامی قره‌حاجلو^{۳*}

چکیده

امروزه مدیریت زنجیره تأمین به عنوان یک عنصر بسیار حیاتی و تاثیرگذار در استراتژی‌های سازمان‌هاست و یکی از موثرترین راه‌ها برای ایجاد ارزش برای مشتریان می‌باشند. ساختار زنجیره تأمین متشکل از تأمین کنندگان بالقوه، تولیدکنندگان، توزیع کنندگان، خرده‌فروشان، مشتری و ... می‌باشد و تأمین کنندگان به عنوان یکی از اعضای با اهمیت زنجیره تأمین، نقش بسیار اساسی را در دستیابی به اهداف یک زنجیره تأمین ایفا می‌کنند. انتخاب یک تأمین کننده مناسب می‌تواند سبب افزایش ارزش ایجاد شده در یک زنجیره تأمین گردد که منفعت آن به تمامی اجزای دخیل زنجیره تأمین خواهد رسید. در این تحقیق، هدف آن است که با استفاده از روش رگرسیون، مناسب‌ترین فهرست از معیارهای پایداری را انتخاب کرده و میزان تاثیر هر یک از این معیارها را بر روی آنها نشان دهیم. نتایج نشان می‌دهد که هر سه دسته از معیارها بر روی عملکرد تأمین کنندگان موثر هستند.

۱- مقدمه

می‌باشند تا از این طریق بتوانند مزیت رقابتی خود را در بازارهای داخلی و جهانی حفظ نمایند.

زنجیره تأمین پایدار نوعی زنجیره تأمین است که در آن الزامات زیست محیطی و اجتماعی رعایت می‌شود و محصولات پس از عمر مفید به زنجیره تأمین بر می‌گردند که هدف اصلی آن کاهش آلودگی‌های محیطی از بالا دست تا پایین دست زنجیره تأمین می‌باشد.

مدیریت زنجیره تأمین پایدار یکی از عوامل بسیار مهم در کنترل میزان آلاینده‌های محصولات تولید شده است و استفاده از استراتژی‌های این مدیریت زنجیره تأمین کاهش ضایعات، کاهش استفاده از منابع و به تبع آن کاهش مصرف انرژی و آلودگی محیط زیست، افزایش احترام به کارکنان را در بر دارد.

در مباحث مرتبط با مدیریت زنجیره تأمین، بحث ارزیابی عملکرد و انتخاب تأمین کنندگان مناسب جنبه بالقوه‌ای جهت افزایش کارایی در سازمان‌ها می‌باشد که به یک موضوع استراتژیکی مهم تبدیل شده است که در بسیاری از موارد پیچیده به نظر می‌رسند و این به خاطر تنوع عوامل غیرقابل کنترل و غیرقابل پیش‌بینی است که بر تصمیم‌گیری شرکت‌ها اثر گذار است.

با توجه به موارد ذکر شده مبرهن است که میزان توجه به پایداری برای انتخاب تأمین کننده نیازمند توجه بیشتری از سوی محققین می‌باشد. در تحقیق حاضر با بررسی سوابق تحقیقات مشابه و مطالعات توصیفی، هدف اصلی شناسایی عوامل

در سده‌های اخیر توسعه صنعتی جای خود را به توسعه پایدار داده و پیامدهای زیست محیطی و جابگو نبودن منابع کره زمین به دغدغه اصلی بشر تبدیل گشته تا آنجا که امروزه، آلودگی محیط زیست مشکل اصلی کره زمین است که اگر به آن پرداخته نشود، می‌تواند به طور بالقوه منجر به انقراض نوع بشر گردد. به همین خاطر توجه به حفاظت از محیط زیست و منابع زیستی بیشتر مورد توجه قرار گرفته است و این حساسیت مثبت تا آنجا شدت گرفته که حتی صاحبان صنایع در کشورهای پیشرفته هم به دنبال روش‌هایی هستند که ضمن حمایت از محیط زیست، با رعایت نکات زیست محیطی عملکرد سازمان خود را افزایش داده و جایگاه رقابتی خود را حفظ نمایند. در این راستا توجه به زنجیره تأمین پایدار می‌تواند راه‌گشا باشد.

در گذشته یک شرکت می‌توانست از راه اجرای فعالیت‌های مدیریت زنجیره تأمین، مزیت رقابتی به دست آورد اما امروزه به علت فشار مشتریان و نگرانی‌های آینده آنها در مورد مسائل زیست محیطی و اجتماعی، شرکت‌ها مجبورند زنجیره تأمین سنتی خود را با مدیریت زیست محیطی و توجه به حقوق افراد در محیط کار ادغام نمایند؛ همچنین موضوع پایداری که به عنوان عامل مهمی در این مدیریت می‌باشد، صاحبان صنایع و مدیران مسئول در صنعت را ملزم به برقراری همکاری‌هایی بلندمدت با تأمین کنندگانی وا داشته که در تأمین پایداری مدیریت کافی را دارا

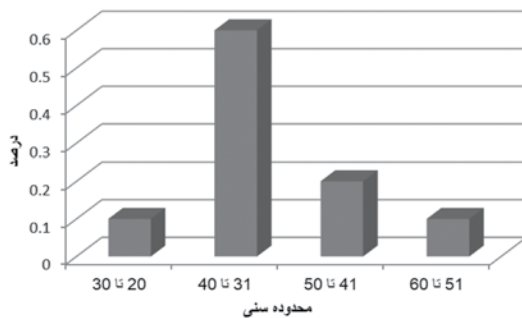

ب) سن

در جدول ۲ گروه سنی به همراه درصد فراوانی پاسخ دهندگان و در شکل ۲ نیز نمودار ستونی درصد فراوانی آنها بر حسب سن آورده شده است.

جدول ۲: توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب سن

گروه سنی	فراوانی	درصد
۲۱ تا ۳۰	۱	۱۰
۳۱ تا ۴۰	۶	۶۰
۴۱ تا ۵۰	۲	۲۰
۵۱ تا ۶۰	۱	۱۰
مجموع	۱۰	۱۰۰

شکل ۲: نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب سن

ج) تحصیلات

در جدول ۳ مقاطع تحصیلی به همراه درصد فراوانی پاسخ دهندگان و در شکل ۳ نیز نمودار ستونی درصد فراوانی آنها بر حسب تحصیلات آورده شده است.

جدول ۳: توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب تحصیلات

گروه سنی	فراوانی	درصد
زیر دیپلم	۱۰	۲/۶
دیپلم	۵۰	۱۳
فوق دیپلم	۸۶	۲۲/۴
لیسانس	۱۹۰	۴۹/۴۸
فوق لیسانس و بالاتر	۴۸	۱۲/۵۲
مجموع	۳۸۴	۱۰۰

شکل ۳: نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب تحصیلات

موثر بر انتخاب تأمین کنندگان کالا و خدمات در «کارخانه نساجی خزر ریس لفور» می باشد.

۲- تجربیات

اهداف در این تحقیق، الف) آرایه یک فهرست از معیارهای پایداری در مدیریت زنجیره تأمین. ب) بررسی رابطه بین ابعاد اقتصادی، محیطی و اجتماعی با عملکرد تأمین کنندگان (با توجه به کارخانه مورد مطالعه) می باشد. در این مطالعه توصیفی- کاربردی با توجه به دوره زمانی یک ساله پژوهش (از ابتدای ۱۳۹۵ تا انتهای سال ۱۳۹۶) و اهداف ذکر شده، می توان گفت که هدف، ارزیابی عملکرد تأمین کنندگان بر اساس معیارهای مدیریت پایداری است که سعی در شناسایی و بررسی تأمین کنندگان شرکت خزر ریس لفور می باشد تا به مدیریت کارخانه در افزایش عملکرد مدیریت زنجیره تأمین پایدار کمک شود.

در این راستا ابتدا با تحقیق و جستجو در مقالات مختلف مربوط به پایداری، لیستی از معیارهای استفاده شده در سه خوشه (جنبه) تهیه گردید. سپس طی پرسشنامه‌ای با نظرخواهی از خبرگان کارخانه، میزان درجه اهمیت و کاربردپذیری آنها از طریق پرسشنامه اندازه گیری شدند. در ادامه با استفاده از تکنیک آماری رگرسیون، میزان صحت اطلاعات جمع آوری شده بر اساس علم آمار مورد ارزیابی قرار گرفت.

۱-۱ نتایج توصیفی تحقیق

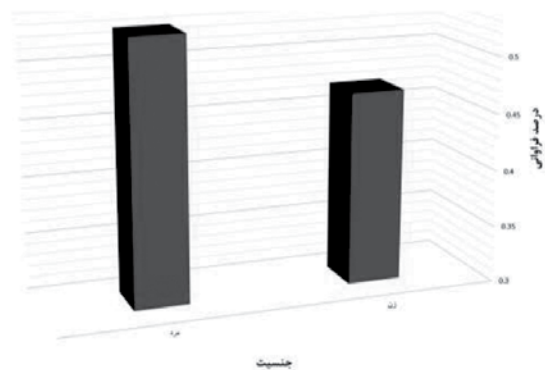
در این قسمت هر یک از مشخصات متغیرهای جامعه آماری نام برده شده به همراه نمودارهای مربوطه آمده است.

الف) جنسیت

در جدول ۱ جنسیت به همراه درصد فراوانی پاسخ دهندگان و در شکل ۱ نیز نمودار ستونی درصد فراوانی آنها بر حسب جنسیت آورده شده است.

جدول ۱: توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۷۹	۴۷
مرد	۹۰	۵۳
جمع	۱۶۹	۱۰۰

شکل ۱: نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب جنسیت

۲-۲- روایی و پایایی تحقیق

تامین کنندگان به عنوان متغیر ملاک در معادله رگرسیون تحلیل شد. معادله ۱ بیان آماری فرضیه می‌باشد. نتایج این تحقیق در جدول ۵ ارائه شده است.

$$H_0 \text{ sig} \geq 0.05 \\ H_1 \text{ sig} \leq 0.05 \quad (1)$$

بر اساس نتایج تحلی واریانس، مقدار بدست آمده ($\text{Sig} < 0.05$) و 0.42 درصد واریانس مربوط از طریق متغیر اقتصادی تبیین می‌شود، ضرایب رگرسیون هر یک از مولفه‌های پیش‌بین نشان می‌دهد که متغیر اقتصادی می‌تواند واریانس عملکرد تامین کنندگان را به صورت معنی‌داری تبیین کند.

ضرایب تاثیر مولفه‌ای ($B = 0.608$) با توجه به آمارها نشان می‌دهد که متغیر اقتصادی می‌تواند با اطمینان 95 درصد تغییرات عملکرد تامین کنندگان را پیش‌بینی کند. همان‌طور که مشاهده شد فرض H_0 رد شده و فرض H_1 قبول می‌شود.

(ب) تعیین تاثیر معیارهای محیطی بر میزان عملکرد تامین کنندگان شرکت نساجی خزر ریس لفور

در این بخش متغیر معیارهای محیطی به عنوان متغیر پیش‌بین و متغیر عملکرد تامین کنندگان به عنوان متغیر ملاک در معادله رگرسیون تحلیل شد. معادله ۲ بیان آماری فرضیه می‌باشد. نتایج این تحقیق در جدول ۶ ارائه شده است.

$$H_0 \text{ sig} \geq 0.05 \\ H_1 \text{ sig} \leq 0.05 \quad (2)$$

برای نشان دادن روایی پرسشنامه، طبق قواعد علم آمار، اگر مقدار ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه‌ای بیشتر از 70 درصد (بین 0.6 تا 0.8 قابل قبول) باشد، پرسشنامه مورد نظر پایا بوده و آماده تحلیل است. در جدول ۴ پایایی عوام پرسشنامه مورد آزمون نشان داده شده است.

جدول ۴: میزان آلفای کرونباخ برای هر یک از ابعاد

Reliability Statistics	
N of Items	Cronbach's Alpha (اقتصادی)
4	0.756
N of Items	Cronbach's Alpha (محیطی)
5	0.836
N of Items	Cronbach's Alpha (اجتماعی)
3	0.880

۲-۳- آزمون رگرسیون

برای مشخص کردن نقش و اهمیت متغیرهای مستقل ۱- معیارهای اقتصادی، ۲- معیارهای محیطی، ۳- معیارهای اجتماعی در تبیین متغیر وابسته عملکرد تامین کننده از روش آماری رگرسیون چندگانه آماری استفاده شده است.

(الف) تعیین تاثیر معیارهای اقتصادی بر میزان عملکرد تامین کنندگان شرکت نساجی خزر ریس لفور

در این بخش متغیر اقتصادی به عنوان متغیر پیش‌بین و متغیر عملکرد

جدول ۵: نتایج روش آماری رگرسیون چندگانه آماری در مورد متغیر اقتصادی بر روی متغیر عملکرد تامین کنندگان

Model	Sum of Square	Degree of freedom	Mean Square	سطح معناداری	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین چندگانه
رگرسیون	50.041	1	11.27	0.000	0.650	0.420
باقی مانده	37.825	9	0.299			
کل	87.866	10				

متغیرهای پیش‌بین	B	سطح معناداری
ثابت	4.22	0.000
متغیر اقتصادی	0.608	0.000

جدول ۶: نتایج روش آماری رگرسیون چندگانه آماری در مورد متغیر محیطی بر روی متغیر عملکرد تامین کنندگان

Model	Sum of Square	Degree of freedom	Mean Square	سطح معناداری	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین چندگانه
رگرسیون	65.234	1	11.27	0.000	0.520	0.270
باقی مانده	22.632	9	0.299			
کل	87.866	10				

متغیرهای پیش‌بین	B	سطح معناداری
ثابت	3.27	0.000
متغیر محیطی	0.489	0.000

جدول ۷: نتایج روش آماری رگرسیون چندگانه آماری در مورد متغیر اجتماعی بر روی متغیر عملکرد تامین کنندگان

ضریب تعیین چندگانه	همبستگی چندگانه	سطح معناداری	Mean Square	Degree of freedom	Sum of Square	Model
0.650	0.810	0.000	13.74	1	80.144	رگرسیون
اجتماعی = x			0.368	9	7.722	باقی مانده
عملکرد تامین کنندگان = y				10	87.866	کل

سطح معناداری	B	متغیرهای پیش‌بین
0.000	3.27	ثابت
0.000	0.792	متغیر اجتماعی

۳- نتایج و یافته‌های بررسی فرضیه‌های تحقیق

عدد میزان همبستگی چندگانه (اسپیرمن) در آزمون‌های اول، دوم و سوم به ترتیب ۰/۶۵۰، ۰/۵۲۰ و ۰/۸۱۰ می‌باشند که با توجه به سطح معناداری Sig=۰/۰۰۰ به دست آمده، می‌توان گفت متغیرهای اقتصادی، محیطی و اجتماعی در کیفیت ارزیابی انتخاب تأمین کننده مؤثر است.

۴- نتیجه گیری

طبق نتایج به دست آمده تمامی فرضیه‌های تحقیق به اثبات رسیدند. به طور کلی این تحقیق به تلاش دارد تا با استفاده از روش رگرسیون به بررسی تاثیر سه جنبه پایداری به نام های اقتصادی، اجتماعی و محیطی بر روی عملکرد از طریق روش رگرسیون به وسیله نرم افزار SPSS بپردازد. معیارها در این سازمان بر اساس سه جنبه اصلی (شامل اقتصادی، محیطی و اجتماعی) طبقه بندی شدند. در این پژوهش کلیه سوالات تحقیق مورد بررسی و تک تک آنها جواب داده شدند.

در مورد معیارهای ارزیابی عملکرد تامین کنندگان، تقریباً همه خبرگان دارای اتفاق نظر بودند و هیچ معیاری حذف نشد. نتایج تحقیق نشان داد که روابط معنی دار قابل توجهی بین متغیرهای مدل مفهومی وجود دارد و فرضیه‌های تحقیق در این راستا به اثبات رسیده است.

یافته‌ها نشان می‌دهد که متغیرهای اجتماعی بیشترین تاثیر را بر روی عملکرد تامین کنندگان دارند.

پی‌نوشت:

- ۱- کارشناس ارشد گروه آموزشی مهندسی نساجی و پوشاک دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائم‌شهر
- ۲- دانشیار و عضو هیات علمی گروه آموزشی مهندسی نساجی و پوشاک دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائم‌شهر
- ۳- دانشجوی دکتری مهندسی نساجی، دانشکده مهندسی نساجی و پوشاک دانشگاه بزد

* emami406msc@gmail.com

منابع در دفتر مجله موجود است.

بر اساس نتایج تحلی واریانس، مقدار به دست آمده (Sig.<۰/۰۵) و ۰/۲۷ در صد واریانس مربوط به انتخاب از طریق معیارهای محیطی تبیین می‌شود، ضرایب رگرسیون هر یک از مولفه های پیش‌بین نشان می‌دهد که متغیر معیارهای محیطی می‌تواند واریانس عملکرد تامین کنندگان را به صورت معنی داری تبیین کند.

ضرایب تاثیر مولفه‌های (B=۰/۴۸۹) با توجه به آمارها نشان می‌دهد که معیارهای محیطی با اطمینان ۹۵ درصد تغییرات عملکرد تامین کنندگان را می‌تواند پیش‌بینی کند. همان طور که مشاهده شد فرض H_0 رد شده و فرض H_1 قبول می‌شود.

ج) تعیین تاثیر معیارهای اجتماعی بر میزان عملکرد تامین کنندگان شرکت نساجی خزر ریس لفور

در این بخش متغیر معیارهای اجتماعی به عنوان متغیر پیش‌بین و متغیر عملکرد تامین کنندگان به عنوان متغیر ملاک در معادله رگرسیون تحلیل شد. معادله ۳ بیان آماری فرضیه می‌باشد. نتایج این تحقیق در جدول ۷ ارائه شده است.

$$\begin{aligned} H_0 \text{ sig} \geq 0.05 \\ H_1 \text{ sig} \leq 0.05 \end{aligned} \quad (3)$$

بر اساس نتایج تحلیل واریانس، مقدار به دست آمده (Sig.<۰/۰۵) و ۰/۶۵ درصد واریانس مربوط به عملکرد تامین کنندگان از طریق معیارهای اجتماعی تبیین می‌شود، ضرایب رگرسیون هر یک از مولفه‌های پیش‌بین نشان می‌دهد که متغیر معیارهای اجتماعی می‌تواند واریانس عملکرد تامین کنندگان را به صورت معنی داری تبیین کند.

ضرایب تاثیر مولفه‌های (B=۰/۷۹۲) با توجه به آمارها نشان می‌دهد که معیارهای اجتماعی با اطمینان ۹۵ درصد عملکرد تامین کنندگان را می‌تواند پیش‌بینی کند. همانطور که مشاهده شد فرض H_0 رد شده و فرض H_1 قبول می‌شود.